



## Psychologia lekarska z elementami socjologii

### 1. METRYCZKA

<b>Rok akademicki</b>	2023/2024
<b>Wydział</b>	Lekarsko-Stomatologiczny
<b>Kierunek studiów</b>	Lekarsko-dentystyczny
<b>Dyscyplina wiodąca</b>	Nauki medyczne
<b>Profil studiów</b>	Ogólnoakademicki
<b>Poziom kształcenia</b>	Jednolite magisterskie
<b>Forma studiów</b>	Niestacjonarne
<b>Typ modułu/przedmiotu</b>	Fakultatywny, obowiązkowy
<b>Forma weryfikacji efektów uczenia się</b>	Zaliczenie
<b>Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące</b>	Studium Psychologii Zdrowia WUM ul. Litewska 14/16, 00-575 Warszawa, tel.: +48 22 116 92 11 e-mail: zpikm@wum.edu.pl
<b>Kierownik jednostki/kierownicy jednostek</b>	Dr hab. n. o zdr. Dorota Włodarczyk
<b>Koordynator przedmiotu</b>	Dr hab. n. o zdr. Dorota Włodarczyk dorota.wlodarczyk@wum.edu.pl
<b>Osoba odpowiedzialna za sylabus</b>	Dr n. o zdr. Magdalena Łazarewicz magdalena.lazarewicz@wum.edu.pl
<b>Prowadzący zajęcia</b>	Dr n. o zdr. Magdalena Łazarewicz magdalena.lazarewicz@wum.edu.pl

### 2. INFORMACJE PODSTAWOWE

<b>Rok i semestr studiów</b>	I rok, II semestr	<b>Liczba punktów ECTS</b>	2.00
<b>FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ</b>			

Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
wykład (W) w formie e-learningu	20	0.8
seminarium (S)	20	0.8
ćwiczenia (C)		
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
<b>Samodzielna praca studenta</b>		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	10	0.4

### 3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Zdobycie wiedzy odnośnie psychospołecznych aspektów opieki stomatologicznej i pogłębienie wiedzy na temat ludzkiego funkcjonowania (jako jednostki i części grupy społecznej);
C2	Zdobycie wiedzy odnośnie specyficznych grup pacjentów (lub sytuacji), ich funkcjonowania i zadań lekarza w pracy z nimi (m.in. pacjenci niezmotywowani do zmiany, osoby starsze, osoby doświadczające przemocy, pacjenci chorzy terminalnie, pacjenci z wybranymi problemami z zakresu psychopatologii) i zdobycie umiejętności pracy z nimi;
C3	Zdobycie podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu komunikacji medycznej w pracy z pacjentami o specyficznych problemach (m.in. pacjenci niezmotywowani do zmiany, osoby starsze, osoby doświadczające przemocy, pacjenci chorzy terminalnie, pacjenci z wybranymi problemami z zakresu psychopatologii).

### 4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)
--	--

#### Wiedzy – Absolwent\* zna i rozumie:

D.W1.	aktualne poglądy na temat społecznego wymiaru zdrowia i choroby, wpływu środowiska społecznego (rodziny, sieci relacji społecznych) i nierówności społecznych oraz społeczno-kulturowych różnic na stan zdrowia, a także rolę stresu społecznego w zachowaniach zdrowotnych i autodestrukcyjnych;
D.W2.	formy przemocy, modele wyjaśniające przemoc w rodzinie i przemoc w wybranych instytucjach, społeczne uwarunkowania różnych form przemocy oraz rolę lekarza i lekarza dentystry w jej rozpoznawaniu;
D.W3.	postawy społeczne wobec znaczenia zdrowia, choroby, niepełnosprawności i starości, konsekwencje społeczne choroby i niepełnosprawności oraz bariery społeczno-kulturowe, a także koncepcję jakości życia uwarunkowaną stanem zdrowia;
D.W4.	znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w procesie komunikowania się z pacjentem i pojęcie zaufania w interakcji z pacjentem;

D.W7.	prawidłowości rozwoju psychicznego człowieka i rolę rodziny pacjenta w procesie leczenia;
D.W8.	problematykę adaptacji pacjenta i jego rodziny do choroby jako sytuacji trudnej oraz do związanych z nią wydarzeń, w tym umierania i procesu żałoby rodziny;
D.W11.	zasady motywowania pacjenta do prozdrowotnych zachowań i informowania o niepomyślnym rokowaniu.

**Umiejętności – Absolwent\* potrafi:**

D.U1.	uwzględniać w procesie postępowania terapeutycznego subiektywne potrzeby i oczekiwania pacjenta wynikające z uwarunkowań społeczno-kulturowych;
D.U3.	wybierać takie leczenie, które minimalizuje konsekwencje społeczne dla pacjenta;
D.U4.	budować atmosferę zaufania podczas całego procesu diagnostycznego i leczenia;
D.U5.	podejmować działania zmierzające do poprawy jakości życia pacjenta i zapobiegania pogorszeniu się jej w przyszłości;
D.U6.	przeprowadzać rozmowę z pacjentem dorosłym, dzieckiem i rodziną z zastosowaniem techniki aktywnego słuchania i wyrażania empatii;
D.U7.	identyfikować czynniki ryzyka wystąpienia przemocy, rozpoznawać przemoc i odpowiednio reagować;
D.U8.	stosować w podstawowym zakresie psychologiczne interwencje motywujące i wspierające;
D.U10.	pracować w zespole wielospecjalistycznym, w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym.

*\*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studentie*

## 5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
--------------------------	-------------------

**Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:**

W1	podstawy historii myśli psychologicznej, główne szkoły psychologiczne oraz podstawowe pojęcia z zakresu psychologii i psychologii medycznej;
W2	różne modele relacji lekarz-pacjent;
W3	wybrane teoretyczne modele zmiany zachowań zdrowotnych i ich kluczowe elementy;
W4	podstawy psychologii life-span i koncepcję pozytywnego starzenia się;
W5	główne zadania zespołu leczącego w opiece paliatywnej;
W6	wybrane zagadnienie z zakresu psychopatologii.

**Umiejętności – Absolwent potrafi:**

U1	analizować swoje słabe i silne strony w kontekście akademickim i zawodowym oraz świadomie podejmuje decyzje rozwojowe;
U2	analizować swój własny styl komunikacji interpersonalnej oraz role społeczne jakie przyjmuje w grupie;
U3	w podstawowym zakresie stosować protokoły przekazywania złych/trudnych informacji.

**Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:**

K1

-

**6. ZAJĘCIA**

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykłady	<p>W1 – Wykład 1 – Psychologia medyczna w praktyce lekarza-dentysty Czym zajmuje się psychologia? Rola wiedzy psychologicznej w praktyce medycznej, główne szkoły psychologii (psychoanaliza, psychodynamiczna, behawioralna, poznawcza, humanistyczna); kluczowe pojęcia psychologiczne; psycholog, psychoterapeuta i psychiatra – jakie są zakresy ich obowiązków; psychologia medyczna a psychopatologia, znaczenie wiedzy psychologicznej.</p>	D.W1.
	<p>W2 – Wykład 2 – Postawa lekarza a komunikacja medyczna Modele relacji lekarz – pacjent, model biomedyczny i biopsychospołeczny, podstawy komunikacji medycznej z pacjentem i w zespole interdyscyplinarnym.</p>	D.W4., W2.
	<p>W3 – Wykład 3 – Nawyki zdrowotne i styl życia a zdrowie Znaczenie stylu życia dla zdrowia; nawyki i zaburzenia jamy ustnej i ich leczenie z perspektywy psychologicznej (np. etologia i rozwój ssania kciuka, bruksizm, dysfunkcja stawu skroniowo-żuchwowego, samookaleczanie). Podstawowe modele teoretyczne zmiany zachowań zdrowotnych.</p>	D.W1., D.W11., W3
	<p>W4 – Wykład 4 – Promocja zdrowia i wywiad motywujący Miejsce salutogenezy, promocji zdrowia, psychologii pozytywnej w pracy stomatologa. Teoretyczne podstawy wywiadu motywującego w nawiązaniu do poznanych modeli zmian zachowań zdrowotnych..</p>	D.W1., D.W11.
	<p>W5 – Wykład 5 - Jakość życia związana ze stanem zdrowia jamy ustnej Definicja pojęcia jakości życia związanej ze stanem zdrowia jamy ustnej. Wygląd związany ze zdrowiem stomatologicznym (zdrowie w obrębie jamy ustnej, wygląd twarzoczaszki a samoocena i relacje interpersonalne. Obraz własnego ciała a samopoczucie. Znaczenie oceny wyników zdrowotnych na podstawie opinii pacjentów (patient-reported outcome measures)</p>	D.W1., D.W3.
	<p>W6 – Wykład 6 – Kontekst społeczny i różnice kulturowe Rola rodziny, kontekstu społecznego i kultury dla rozwoju i adaptacji do choroby somatycznej. Praca w zespole interdyscyplinarnym i wielokulturowym.</p>	D.W3., D.W7., D.W8
	<p>W7 – Wykład 7 – Problematyka przemocy domowej Zjawisko przemocy domowej – definicje i statystyki. Procedura Niebieskiej Karty.</p>	D.W2.
	<p>W8 – Wykład 8 – Psychologiczne aspekty stomatologii geriatrycznej Starzenie się, zjawisko ageizmu, rozumienie procesów starzenia się populacji; psychologia life-span, pozytywne starzenie się.</p>	D.W3., W4
	<p>W9 – Wykład 9 – Umieranie i opieka paliatywna Procesy psychologicznych związanych z przystosowaniem się do śmierci i umierania. Proces żałoby. Opieka paliatywna w Polsce i na świecie.</p>	D.W8., W5

	<p>W10 – Wykład 10 – Podstawy psychopatologii i skierowanie do specjalisty zdrowia psychicznego</p> <p>Podstawy psychopatologii: co to jest psychopatologia, rozumienie normy i zaburzenia. Klasyfikacje ICD i DSM. Zaburzenia, w tym lęk, depresja, zaburzenia odżywiania. Zalecenia kiedy i jak kierować do psychologicznie.</p> <p><b>Wykłady prowadzone online na platformie MT w czasie rzeczywistym, nagrywane.</b></p>	D.W7., W6
Seminaria	<p>S1 – Seminarium 1 – Psychologia i ja</p> <p>Praca własna, wglądowa nad zasobami i własnymi słabszymi stronami w kontekście studiów i przyszłej pracy zawodowej. Autodiagnoza.</p> <p>S2 – Seminarium 2 – Ja dentysta</p> <p>Analiza własnej postawy wobec roli zawodowej, analiza własnego stylu komunikacyjnego, komunikacja i rola w grupie. Gry komunikacyjne.</p> <p>S3 – Seminarium 3 – Moje nawyki – moje zdrowie</p> <p>Rozpoznawanie indywidualnych i behawioralnych czynników ryzyka chorób somatycznych, podstawy wywiadu medycznego nakierowanego na analizę stylu życia i nawyków zdrowotnych pacjenta.</p> <p>S4 – Seminarium 4 – Promocja zdrowia i wywiad motywujący</p> <p>Techniki wywiadu motywującego w praktyce.</p> <p>S5 – Seminarium 5 – Jakość życia związana ze stanem zdrowia jamy ustnej</p> <p>Diagnoza jakości życia związanej ze stanem zdrowia jamy ustnej i innych wyników zdrowotnych na podstawie opinii pacjentów (patient-reported outcome measures) – testy i wywiad; uwzględnianie QoL w procesie diagnostycznym i planowaniu leczenia; społeczna rola lekarza dentysty.</p> <p>S6 – Seminarium 6 - Kontekst społeczny i różnice kulturowe</p> <p>Praca z pacjentem i jego rodziną ora wsparcie społeczne w kontekście różnych oczekiwań społecznych i różnic kulturowych. Praca w zespole wielokulturowym. Stereotypy i uprzedzenia.</p> <p>S7 – Seminarium 7 – Problematyka przemocy domowej</p> <p>Rozpoznawania oznak przemocy (objawy fizyczne i behawioralne). Podstawy interwencji wobec osoby doświadczającej przemocy.</p> <p>S8 – Seminarium 8 – Psychologiczne aspekty stomatologii geriatrycznej</p> <p>Przekonania na temat starości i osób starszych, zjawisko ageizmu, pozytywne starzenie się i model selekcji- optymalizacji i kompensacji Baltes'ów w praktyce.</p> <p>S9 – Seminarium 9 – Śmierć, umieranie i opieka paliatywna</p> <p>Postawa wobec śmierci. Zjawisko medykalizacji śmierci. Rytuale pogrzebowe i proces żałoby. Trudne rozmowy: model SPIKES i EMPATIA.</p> <p>S10 – Seminarium 10 - Podstawy psychopatologii i skierowanie do specjalisty zdrowia psychicznego</p> <p>Komunikacja z pacjentem z problemem psychopatologicznym. Skierowanie do specjalisty zdrowia psychicznego (psychologa, psychoterapeuty, psychiatry) w praktyce.</p>	<p>W1., U1.</p> <p>W2., U2.</p> <p>D.W1., D.W11., W3. D.U2., D.U4.</p> <p>D.W1., D.W11., D.U1., D.U3., D.U6., D.U8.</p> <p>D.W1., D.W3., D.U1., D.U3., D.U5., D.U6.</p> <p>D.W3., D.W4., D.W7., D.W8., D.U1., D.U3., D.U10.</p> <p>D.W2., D.U1., D.U3., D.U6., D.U7.</p> <p>D.W3., W4.</p> <p>D.W8., W5., D.U1., D.U6., U3.</p> <p>D.W7., W6., D.U2., D.U3., D.U4.</p>

## 7. LITERATURA

### Obowiązkowa

1. Komunikacja z pacjentem. Makara-Studzińska M. Wydawnictwo Czelej. 2012.
2. 33 Czytanki o komunikacji czyli jak być dobrym lekarzem i nie zwariować. Sobierajski T. Medycyna Praktyczna. 2015.
3. Wywiad motywujący w opiece zdrowotnej. Rollnick S., Miller, W.R., Butler, Ch. Academica. 2010. (wybrane rozdziały)
4. Stanowczo, łagodnie, bez lęku... czyli trzynaście wykładów o asertywności. Król-Fijewska M. WAB. 2013.
5. Przemoc domowa. Herzberger Sh. D. PARPA. 2002, r. 1 i 10.
6. Materiały w plikach pdf przekazane przez prowadzącego w trakcie zajęć.

### Uzupelniająca

1. Psychologia.Kluczowe koncepcje, t.1. Zimbardo P.G, Johnson R, McCann V, . PWN. 2014.
2. Psychologia.Kluczowe koncepcje, t.5. Zimbardo P.G, Johnson R, McCann V. PWN. 2016.
3. Behavioral Dentistry, 2nd Edition. Mostofsky D. I. i Fortune F. Wiley-Blackwell. 2013.
4. Psychology and Dentistry: Mental Health Aspects of Patient Care. Ayer W. Jr. Routledge. 2005.
5. The Psychology of the Dentist-Patient Relationship (Contributions to Psychology and Medicine). Bochner S. Springer. 2011.
6. Developmental Child Psychology- Implications in paediatric dentistry. Sugnani S. LAP LAMBERT Academic Publishing. 2011.
7. The Fearful Dental Patient: A Guide to Understanding and Managing. Weiner A. Wiley-Blackwell. 2010.
8. Theories of Child Psychology In Clinical Dental Practice: Extensive look into the theories of child psychology. Mahadevan G. LAP LAMBERT Academic Publishing. 2011.
9. Cognitive Behavioral Therapy for Dental Phobia and Anxiety. Öst L-G. & Skaret E. Wiley-Blackwell. 2013.

## 8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
D.W1.-D.W4., D.W7., D.W8., D.W11., W1-W6	Kolokwium testowe zaliczające treści prezentowane na wykładach i seminariach	Test wielokrotnego wyboru z jedną odpowiedzią prawidłową spośród 4 proponowanych (30 pytań). Osiągnięcie oczekiwanych efektów kształcenia na poziomie co najmniej 55% 0-16pkt – niezaliczenie 17-30pkt - zaliczenie (zaliczenie bez oceny)
D.U1., D.U3.-D.U8, D.U10, U1.-U3.	Konieczność przygotowania prezentacji/ćwiczenia: referatu na zadany temat, ćwiczenia integracyjnego lub komunikacyjnego, studium przypadku	Wiarygodność źródeł, formalna i logiczna poprawność wypowiedzi, przygotowanie merytoryczne
D.U1., D.U3.-D.U8., D.U10., U1.-U3.	Zespołowe opracowanie scenki typu role-playing na zadany temat (analiza materiału, przygotowanie do scenki, odegranie scenki)	Aktywny udział w seminariach, najniższy akceptowany poziom wykonania (bieżąca ocena zachowania i wypowiedzi studenta)

## 9. INFORMACJE DODATKOWE

1. Dopuszczalna jest nieobecność na jednym bloku zajęciowym, przy czym obecność ta musi zostać zaliczona poprzez wykonanie pracy pisemnej, której temat uzgadniany jest indywidualnie z prowadzącym.

2. Kolokwium testowe odbywa się na ostatnich zajęciach. Osoby uczestniczące w zajęciach mają prawo do dwukrotnego podejścia do poprawy kolokwium. W razie niezaliczenia kolokwium w drugim terminie poprawkowym, osoba studiująca ma prawo do przystąpienia do zaliczenia komisyjnego u kierownik jednostki.
3. Przy Studium funkcjonuje anglojęzyczne Psychologiczne Studenckie Koło Naukowe „Psyche”; Opiekun SKN PSYCHE – dr n. o zdr. Magdalena Łazarewicz; email: magdalena.lazarewicz@wum.edu.pl.
4. Strona www Studium: <http://zpkm.wum.edu.pl/>

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

**UWAGA**

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich